

4^ο ΓΕ.Λ. ΚΕΡΚΥΡΑΣ

29-3-2012

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

A. ΚΕΙΜΕΝΟ: ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΗΘΙΚΑ ΝΙΚΟΜΑΧΕΙΑ, Β 6, 9-13

Εἰ δὴ πᾶσα ἐπιστήμη οὕτω τὸ ἔργον εὖ ἐπιτελεῖ, πρὸς τὸ μέσον βλέπουσα καὶ εἰς τοῦτο ἄγουσα τὰ ἔργα (ὅθεν εἰώθασιν ἐπιλέγειν τοῖς εὖ ἔχουσιν ἔργοις ὅτι οὐτ' ἀφελεῖν ἔστιν οὔτε προσθεῖναι, ὡς τῆς μὲν ὑπερβολῆς καὶ τῆς ἑλλείψεως φθειρούσης τὸ εὖ, τῆς δὲ μεσότητος σωζούσης, οἱ δ' ἀγαθοὶ τεχνῖται, ὡς λέγομεν, πρὸς τοῦτο βλέποντες ἐργάζονται), ἡ δ' ἀρετὴ πάσης τέχνης ἀκριβεστέρα καὶ ἀμείνων ἐστὶν ὥσπερ καὶ ἡ φύσις, τοῦ μέσου ἂν εἴη στοχαστική. Λέγω δὲ τὴν ἠθικὴν· αὕτη γὰρ ἐστὶ περὶ πάθη καὶ πράξεις, ἐν δὲ τούτοις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἑλλειψις καὶ τὸ μέσον.

Οἶον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι καὶ ἐπιθυμῆσαι καὶ ὀργισθῆναι καὶ ἐλεῆσαι καὶ ὄλωσ ἡσθῆναι καὶ λυπηθῆναι ἔστι καὶ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ ἀμφοτέρω οὐκ εὖ· τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ἐφ' οἷς καὶ πρὸς οὓς καὶ οὐ ἕνεκα καὶ ὡς δεῖ, μέσον τε καὶ ἄριστον, ὅπερ ἐστὶ τῆς ἀρετῆς. Ὅμοίως δὲ καὶ περὶ τὰς πράξεις ἔστιν ὑπερβολὴ καὶ ἑλλειψις καὶ τὸ μέσον. Ἡ δ' ἀρετὴ περὶ πάθη καὶ πράξεις ἐστίν, ἐν οἷς ἡ μὲν ὑπερβολὴ ἀμαρτάνεται καὶ φέγεται καὶ ἡ ἑλλειψις, τὸ δὲ μέσον ἐπαινεῖται καὶ κατορθοῦται· ταῦτα δ' ἄμφω τῆς ἀρετῆς. Μεσότης τις ἄρα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ, στοχαστικὴ γε οὖσα τοῦ μέσου.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Οἶον καὶ φοβηθῆναι καὶ θαρρῆσαι ... οὔσα τοῦ μέσου. Να μεταφραστεί το απόσπασμα στη νέα ελληνική.

Μονάδες 10

2. Ο όρος *επιστήμη* στον Αριστοτέλη άλλοτε ισοδυναμεί με τον όρο *τέχνη* και άλλοτε χρησιμοποιείται με τη συνηθισμένη και σήμερα σημασία του (*συστηματοποιημένη γνώση*), οπότε και εντάσσεται από τον φιλόσοφο στις διανοητικές αρετές. Με ποιο περιεχόμενο χρησιμοποιείται ο όρος στο δοσμένο απόσπασμα; Ποιο είδος *μεσότητας* αντιστοιχεί σε κάθε σημασία του όρου;

Μονάδες 10

3. Στην αριστοτελική λογική γίνεται λόγος και για υποθετικούς συλλογισμούς. Να επισημάνετε έναν τέτοιο συλλογισμό στο κείμενο που σας δόθηκε και να γράψετε τις προκείμενες και το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγουν. Να αιτιολογήσετε τη χρήση του συλλογισμού λαμβάνοντας υπόψη ότι πρόκειται για επιστημονικό κείμενο.

Μονάδες 10

4. Τὸ δ' ὅτε δεῖ καὶ ... καὶ ὡς δεῖ. Τι ακριβώς προσπαθεί να πετύχει ο Αριστοτέλης με την επαναλαμβανόμενη χρήση του ρήματος *δεῖ* στις παραπάνω ελλειπτικές δευτερεύουσες προτάσεις; Ποια είναι τα κριτήρια που ορίζει για την ορθότητα των πράξεών μας ο Αριστοτέλης;

Μονάδες 10

5. Ποιο είναι το περιεχόμενο των όρων *εὐβουλία*, *εὐτυχία* και *εὐδαιμονία* την περίοδο κατά την οποία οι στοχαστές στρέφονται στη μελέτη της ηθικής και της αγωγής;

Μονάδες 10

6. Να γράψετε δύο απλά ή σύνθετα ομόρριζα για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

Ἔστιν, ἀφελείν, φθειρούσης, κατορθοῦται, ἀμαρτάνεται

Μονάδες 10

Γ. ΑΓΝΩΣΤΟ ΘΕΜΑ: ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ, 11-12

Καίτοι λίαν προθύμως οἱ σύμμαχοι συμβεβουλεύκασιν ὑμῖν ὡς χρὴ Μεσσήνην ἀφέντας ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην. οἷς ὑμεῖς δικαίως ἂν ὀργίζοισθε πολὺ μᾶλλον ἢ τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀποστᾶσιν ἡμῶν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἀφέμενοι τῆς ἡμετέρας φιλίας τὰς αὐτῶν πόλεις ἀπώλεσαν, εἰς στάσεις καὶ σφαγὰς καὶ πολιτείας πονηρὰς ἐμβαλόντες, οὗτοι δ' ἡμᾶς ἤκουσι κακῶς ποιήσοντες· τὴν γὰρ δόξαν, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι μετὰ πολλῶν κινδύνων ἐν ἑπτακοσίοις ἔτεσι κτησάμενοι κατέλιπον, ταύτην ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πείθουσιν ἡμᾶς ἀποβαλεῖν. ἥς οὐτ' ἀπρεπεστέραν τῇ Λακεδαιμόνι συμφορὰν οὔτε δεινότεραν οὐδέ ποτ' ἂν εὔρεῖν ἠδυνήθησαν.

1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα στη νέα ελληνική.

Μονάδες 20

2. α. **προθύμως**: Να γραφεί η ονομαστική ενικού του συγκριτικού βαθμού του αντίστοιχου επιθέτου.

β. **χρή**: Να γραφεί το ίδιο πρόσωπο της ευκτικής του ίδιου χρόνου.

γ. **ἀφέντας**: Να γραφεί το γ' ενικό της προστακτικής του ίδιου χρόνου.

δ. **στάσεις**: Να γραφεί η κλητική του ενικού.

ε. **κακῶς**: Να γραφούν τα παραθετικά του επιρρήματος.

στ. **κτησάμενοι**: Να γραφεί το β' ενικό της προστακτικής ενεστώτα

ζ. **ἠδυνήθησαν**: Να γραφεί το β' ενικό της οριστικής παρατατικού

η. **ἀπώλεσαν**: Να γραφεί το β' ενικό της υποτακτικής αορίστου μέσης φωνής.

θ. **πείθουσιν**: Να γραφεί το β' ενικό της προστακτικής αορίστου μέσης φωνής.

ι. **ὀργίζοισθε**: Να γραφεί το γ' ενικό της ευκτικής μέλλοντα.

Μονάδες 10

3. α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των δευτερευουσών προτάσεων του αποσπάσματος.

Μονάδες 3

- β. οὔτοι δ' ἡμᾶς ἤκουσι κακῶς ποιήσοντες: Να αναλυθεί η μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση.

Μονάδες 3

- γ. Να χαρακτηριστούν συντακτικά οι όροι:

ἡμῶν, ἡμῖν, ἀποβαλεῖν, ἤς.

Μονάδες 4